

15.05.2001

BASIN AÇIKLAMASI

Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı

Kasım ve Şubat krizlerinin ardından ortaya çıkan istikrarsızlığı süratle ortadan kaldırmak, ekonominin yeniden yapılandırılmasına yönelik altyapıyı oluşturmak amacıyla Hükümet tarafından "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı" uygulamaya konulmuştur. Bu programın ana unsurlarından birisi bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılması olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede hazırlanan "Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı"nın ana hatları aşağıda özetlenmektedir.

Programın temel amaçları;

- Kamu bankalarını mali sistem içinde bir istikrarsızlık unsuru olmaktan çıkarmak,
- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) bünyesindeki bankaların sorunlarını en kısa sürede çözüme kavuşturmak,
- Yaşanan krizlerden olumsuz yönde etkilenen özel bankaların sağlıklı bir yapıya kavuşmalarını sağlayacak düzenlemeleri gerçekleştirmektir.

Program iki ana unsurdan oluşmaktadır:

- Bankacılık Sektöründe Mali ve Operasyonel Yeniden Yapılanma,
- Gözetim ve denetim çerçevesini güçlendirici, sektörde etkinlik ve rekabet gücünü artırıcı yasal ve kurumsal düzenlemeler.

1. Mali ve Operasyonel Yeniden Yapılandırma

Kamu Bankaları ile ilgili olarak;

- Merkez Bankasıyla yapılanlar dışında gecelik yükümlülüklerin ortadan kaldırılması, Merkez Bankasına olan gecelik yükümlülüklerin sınırlandırılması,

- Bu yükümlölüklerin geri ödenerek kamu bankalarının bilançosunun küçültölmesi,
 - Görev zararlarının tamamen tasfiye edilmesi ve verilebilecek yeni görevler için bütçeye önceden ödenek konulması,
 - Sermaye yapılarının güçlendirilmesi için ek kaynak aktarılması,
 - Kamu bankalarının ortak ve profesyonel yönetim kurulunca yönetilmesi,
 - Emlak Bankası'nın tasfiye edilerek Ziraat Bankası'na devredilmesi,
 - Vakıflar Bankası'nın özelleştirilmesi,
 - Verimsiz şubelerin kapatılması ve personel azaltımı için emekliliğin teşvik edilmesi,
 - Ziraat ve Halk Bankalarının 3 yıl içerisinde özelleştirilmesi,
- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Bankaları ile ilgili olarak;
- Fon bankalarının ortak yönetimin sağlanması ve birleştirilmesi,
 - Merkez Bankasıyla yapılanlar dışında gecelik yükümlölüklerin ortadan kaldırılması ve Merkez Bankasına olan gecelik yükümlölüklerin sınırlandırılması,
 - Bilanço yapısının düzeltilmesi ve sermayelerinin güçlendirilmesi,
 - Şube ve personel sayısının rasyonalizasyonu,
 - Mali ve mali olmayan iştiraklerin, araç ve taşınır malların satışı,
 - Kötü aktiflerin Fon bünyesindeki tahsilat dairesine devredilmesi,
 - TMSF bünyesindeki bankaların alacaklarının tahsil kabiliyetinin artırılması,
 - 2001 yılı sonuna kadar Fon bankalarının satış ve tasfiye yolları ile çözümlenmesi,
- hususlarında çalışmalara başlanmış ve bu yönde bugüne kadar çok önemli mesafeler alınmıştır.

Bankaların piyasa koşulları içinde özvarlıklarını ve bilânço yapılarını güçlendirmeleri amacıyla, BDDK, Hazine Müsteşarlığı ve TCMB bankacılık sisteminin önünü açmayı hedeflemektedir. Ülkenin ve mali sistemin içinde bulunduğu darboğazın süratle aşılabilmesi bakımından reel sektör ile bankacılık kesiminin karşılıklı anlayış ve işbirliği içinde sorunlara ortak çözümler üretmeleri büyük önem taşımaktadır. Bu anlayış çerçevesinde;

Özel bankaların daha sağlıklı bir yapıya kavuşturulması amacıyla;

- Kriz döneminden bu yana özel bankaların tümünden günlük bazda bilgi alınmakta ve bankaların faaliyetleri yakından takip edilmektedir.
- BDDK bankalarla bir seri görüşmeler yaparak sektörün sorunlarını, krizden etkilenme derecelerini ve çözüm önerilerini tespit etmiştir.
- Sermaye yeterliliği kriteri de dikkate alınarak, özel bankalardan sermaye artırımı veya sermaye benzeri kredi temini ve yeniden yapılanma stratejilerini içeren taahhüt mektupları alınmıştır.
- Bu çerçevede özel bankalar; sermaye artırımı, sermaye benzeri kredi temini, birleşme, şube ve personel sayısının rasyonalize edilmesi, maliyetlerin düşürölmesi, yoğunlaşmış kredilerin yeniden yapılandırılması, iştirak ve gayrimenkul satışı, hisselerin bir kısmı ya da tamamının yabancı ve yerli ortaklara satışı konularında önlemler alacaklarını taahhüt etmişlerdir.

-Sermaye artırımı programı kapsamında BDDK bankaların dönem karlarını sermayeye ilave etmelerini sağlamıştır. Bu kapsamda, Nisan sonu itibarıyla özel bankalar 1.437 trilyon lira tutarında sermaye artışına gideceklerini taahhüt eden ana sözleşme değişiklikleri için BDDK'ya başvurmuşlardır. Sermaye artırımlarının belli bir kısmı halihazırda gerçekleştirilmiş bulunmaktadır.

-Taahhüt mektuplarında belirlenen performans kriterlerini yerine getirmeyen bankalara her türlü müeyyide zamanında ve kararlılıkla uygulanacaktır.

2. Yasal ve Kurumsal Düzenlemeler

Gözetim ve denetim çerçevesinin güçlendirilmesine yönelik olarak,

Bankalar Kanunu'nda yapılan değişiklikler;

-"Konsolide Özkaynak" tanımı getirilmekte ve konsolide esasa göre uygulanacak kredi sınırları ile standart oranların hesaplanmasında bu tanımın esas alınması sağlanmaktadır.

-2009 yılına kadar bir geçiş süreci tanınarak, bankaların mali kurumlar dışındaki bir ortaklığa iştirakleri kendi özkaynaklarının en fazla yüzde 15'i, bu iştiraklerin toplam tutarı ise banka özkaynaklarının yüzde 60'ı ile sınırlandırılmaktadır.

-Vadeli işlem, opsiyon sözleşmeleri ve benzeri diğer türev ürünler kredi tanımına dahil edilmektedir.

-Özel karşılıkların kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider sayılması konusuna açıklık kazandırılmaktadır.

BDDK tarafından yapılacak düzenlemelerle;

-1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe girmek üzere Muhasebe Uygulama Yönetmeliği yayınlanacaktır. Yönetmelikle repo işlemlerinin bilanço içine alınması, finansal araçların değerlemesine, sınıflandırılmasına ve riske karşı korunma amaçlı finansal işlemlere ilişkin esasları içeren 39 nolu standart da dahil olmak üzere Uluslararası Muhasebe Standartları'nın temel ilkelerinin benimsenmesi amaçlanmaktadır.

-Kredilerde risk yoğunlaşmasını önlemek üzere bir gruba kullanılacak kredi limitlerinin hesabında doğrudan ve dolaylı krediler birlikte dikkate alınacak ve risk grubu tanımı yapılacaktır.

-1 Ocak 2002'de işlerlik kazanması öngörülen Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetim Sistemi oluşturma süreci yakından izlenecektir.

-Sermaye yeterliliği hesabında 1 Ocak 2002'den itibaren solo bazda, 1 Temmuz 2002'den itibaren de konsolide bazda piyasa risklerinin dikkate alınması ile ilgili uygulamaya başlanacaktır.

-Bankaların iç ve dış denetimi önemsemeleri, bağımsız dış denetimler sırasında iç kontrol ve risk yönetimi sistemleri ile kredi portföyü ve piyasa risklerinin de incelenmesi özendirilecektir.

-Diğer ülkelerin denetim birimleri ile yapılmakta olan anlaşmalar ve sağlanacak işbirliği ile bankalar veya hakim ortakları tarafından kurulmuş olan off-shore bankalar sıkı denetim altına alınacaktır.

-Bankaların yurtdışı şubeleri de yerinde denetime tabi tutulacaktır.

Bankacılık sektöründe etkinlik ve rekabet gücünü artırmak amacıyla;

-Uzun vadeli tasarrufları özendirecek şekilde, gelir vergisi stopaj oranları ve munzam karşılık uygulamalarının gözden geçirilmesi,

-Banka iştiraklerinin birleşmelerinde de 4605 sayılı kanunda yer alan vergi avantajlarının uygulanması,

-Gayrimenkul ve iştirak hissesi satışından doğan kazançlarla ilgili istisnadaki asgari iki yıl elde tutma şartının kaldırılması ve istisna edilen tutar üzerinden yapılan gelir vergisi stopaj kesintisinin düşürülmesi konularında ilgili Kuruluşlarla ortak çalışmalar yürütülmektedir.

Yeniden yapılandırma programının ayrıntıları Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun internet sitesinde yer alan Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı-15 Mayıs 2001 web sayfasında kamuoyunun bilgisine sunulmuş bulunmaktadır.

Hazırlanan bu programla, bankacılık sektörünün sağlıklı bir yapıya kavuşacağına ve ekonomik istikrarın sağlanmasında kendisinden beklenen işlevi etkin bir şekilde yerine getireceğine inancımız tamdır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.